

Lumine jaanuar hoidis küttearved madalad

Autor

Ain Kallis

Mõnel talvel püsib paks lumi maas mitu kuud järjest, siis jälle saabub aeg, kus ei tasu mitu aastat järjest suuski välja otsida.

Tänavune jaanuar jättis paljudele vaid meeldivaid mälestusi: küttearved polnud teab mis kõrged, maa püsis pea kõikjal valgena, lumekahurväe toetusel sai nii Otepää suusapidu kui ilmataadi loal Mõedaku maraton kenasti peetud.

Vähemalt Ida-Eestis ei tõusnud õhutemperatuur kordagi nullist kõrgemale. Kuidas aga küünlakuul ilm kihva keerati, seda ei taha praegu meenutada.

Mis teha - nagu üks astroloog kuulutas: «Sel aastal töötab tulla häid ja ka vähem häid sündmusi.» (Tartu PM, 31.12.03)

Näärikuu algus oli tormiline, isegi sisemaal küündisid tuuleiilid 13 meetrini sekundis. Õnneks ei olnud ilm pakaseline. Esimesel kuupäeval oli palav teisel pool maakera Austraalias (kohati üle 47 kraadi), põhjapoolkera külmapoolusel Verhojanskis mõõdeti aga 53 miinuspügalat.

Märksa soojem oli lõunanabal (Amundsen-Scotti jaamas -24 kraadi) - ikkagi südasuvi! Eestimaa madalaimad temperatuurid märgiti seekord Pandivere ja Vooremaa kandis (Jõgeval 25. jaanuaril -21,7 kraadi).

Näärikuus paukus pakase asemel hoopis Võrtsjärve jää. Seda kergitas tagurpidi voolav Emajõgi. Kärakaid tegid ka sõjamehed, kes said kätt harjutada arvukate jõgedele tekkinud jääpaisude õhkimisel.

Kuigi sademeid tuli Eestis keskmiselt vaid 22 millimeetrit, veidi üle poole tavalisest hulgast, olid jõed vett nii täis kui kevadel. Rohkem sadas lund kõrgustikel (Võrus 29 millimeetrit ehk 91 protsenti normist), vähem lääne pool.

Kui meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis kuu lõpul ilmaandmed kokku võeti, selgus, et riigi keskmine õhutemperatuur oli tänavu -7,1 kraadi. See on ligi kraadi võrra tavapärasest jahedam. Kõige soojem oli endiselt mere ääres, kõige jahedam Pandivere kõrgustikul.

Välisilmast

- Jaanuari lõpul möllas Briti saartel vägev lumetorm. Ilmateenistus soovitas juba paar päeva varem teelistel varuda taskulampe, toitu, tekke, termoseid kuuma joogiga, laadida mobiiltelefone.

- Lumesadude ja külmaga olid kimpus ka Kreeka ja USA (Alaskas langes piiritusesammas kraadiklaasides 54 miinuspügalani) ning isegi Mehhiko.
- Peruuus sattusid hätta tuhanded turistid, kes olid uudistamas inkade iidseid linna - paduvihmad uputasid üle 60 protsenti riigi territooriumist.
- 13. jaanuar oli õnnetu päev Baierimaa Drochterseni linna elanikele: tornaado, haruldane külaline sel kuul, tõstis kümme konnal majal katuse maha.

Aastate eest

1904. aasta näärikuu oli Tartus tänavusest märksa soojem (keskmiselt -3,2 kraadi), sadas vähe, vaid 17 millimeetrit. Lund oli kuu keskel üheksa sentimeetrit.

Postimehes kirjutati: Peterburist. Mitte üksnes maal ei ole nõrga talve üle nurisemist kuulda, vaid ka siin kuuldu seda õige tihti. Kõige rohkem siunavad need, kes talvist külma tarvitavad, nagu liulaskmise ja lustisõidu kohad. Üür on kõrge, kuid sissetulekut ei ole.

Suured veeuputused on Ameerikas talveajalgi inimestel nuhtluseks. Mitmel pool Ühisriikides on suurte sadude mõjul jõed külad ja linnadki vee alla pannud ja suurt hävitust saanud.

1954. aasta jaanuar oli Tartus külm (keskmiselt -9 kraadi) ja kuiv (sadas seitse millimeetrit).

1. jaanuari Edasis kirjutati: «Aastavahetusel meenutati kõike seda suurt ja ülevat, mida saavutati kommunistliku partei juhtimisel 1953. aastal.... Kapitalistlikes riikides ei voolanud töötajate klaasides vahuvein, kokkuhoitud sentide eest suudetakse seal hankida vaid pudel odavat veini!»

4. jaanuari lehes nuriseti, et artell «Sangar» müüs vilte ainult ühe päeva.

Belgias murdis torm kaldatammidest läbi ja uputas Antverpenit.

Teaduseuudiseid

- Ameeriklased loodavad leida Marsil elumärke kulguri Spirit abil. Igaks juhuks marssus seal ka teine aparaat nimega Another Opportunity (e.k teine võimalus).

Vene teadlaste kommentaar oli lakooniline: ega Marss mõni Siber ole!